

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: *Přechod pozůstalosti na dědice*

Autor: Barbora Pillmayerová

Vedoucí: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D

Posuzovaná práce je zaměřena na problematiku přechodu pozůstalosti na dědice. V základu jde tedy o téma značně tradiční, které však doznalo v souvislosti s přijetím občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. celé řady zásadních změn. Jinak je třeba nahlížet na samotný okamžik přechodu pozůstalosti na dědice, jiná je koncepce přechodu dluhů, nově je zavedena výhrada soupisu pozůstalosti atp. Téma je tedy vysoce aktuální, přičemž je možné bez pochyb uvést, že mnoho nových pravidel vzbuzuje stále výkladové otázky a nejasnosti, které pravděpodobně zmírní až dlouhodobější praxe. Zvolená problematika je tak plně způsobilá k neotřelému zpracování v podobě diplomové práce.

Autorka se s uvedenými východisky vypořádala tu více tu méně zdařile. Svůj text rozděluje do několika ucelených částí. První je převážně vstupní, vymezeny jsou zde základní pojmy dědického práva. Zařazení této části je sice možná svojí obecností poněkud nadbytečné, nicméně nejde o zásadní výtku. V navazující části autorka vymezuje předpoklady dědění (byť přímo tuto část nazývá poněkud zvláštěně „*Předpoklady nabytí dědění*“). Vymezuje zde sice vše podstatné, co do dané oblasti úpravy spadá, mnohdy však poněkud nahodile a snad z důvodů snahy o co největší stručnost i nepřesně (viz též dále). Od strany 21 se pak již pouští do samotného tématu práce. Část, která na této straně začíná (v práci označená číslem 4), tvoří samotné jádro práce. Následná poměrně stručná partie je věnována rozdělení pozůstalosti, bohužel spíše jen z pohledu hmotněprávního. Části šesté je třeba vytknout její poněkud neorganické vytržení z již zmiňované části čtvrté, ve které již bylo pojednáno o výhradě soupisu pozůstalosti a v souvislosti s tím i o změnách v úpravě přechodu dluhů na dědice. Výklad je nad to v celé části šesté, resp. zejména v podkapitole 6.1 poněkud zvláštěně koncipován a jen obtížně je zde možné hledat nějakou vnitřní strukturu. Jako disproporční a nekonzistentní je třeba vnímat i zařazení části sedmé. „*Soud příslušný k řízení o pozůstalosti*“, která myšlenkově do koncepce práce nezapadá. Čtenář si zde klade otázku, proč právě příslušnost soudu je tak důležitým tématem, aby mu byla věnována samostatná část (v rozsahu ani ne jedné poloviny stránky!). Na závěr je pozornost věnována odloučení pozůstalosti (opět ve velmi stručné podobě). Uvedené členění je jistě jedním z možných, je však místy bohužel viditelně nevyvážené a občas nelogické. V závěru práce se pak zdá, že autorce již docházel dech, výklad mnohdy zkracuje až na samotnou mez únosnosti. S ohledem na některé uvedené výhrady by bylo možná vhodnější, pokud by se více přidržela schválených zásad pro vypracování.

Odbornou úroveň práce je nutné označit jen za průměrnou. Autorka se bohužel dopouští řady dílčích pochybení, jejichž celkový výrazný počet práci jako celek viditelně postihuje. Vytknout je tak třeba mnohdy značně zestručnělý výklad (viz též výše) někdy až na naprosté minimum (např. na straně 26 je pojednání o limitaci hrazení dluhů zůstavitele pojato přetiskem doslovného znění zákona). Velmi stručně je uchopena i řada jiných pasáží úpravy (např. problematika sporných aktiv, problematika oceňování pozůstalostního majetku atd.). Některé partie by snad bylo lepší v takto zestručnělé

podobě do textu ani nezařazovat (např. podkapitolu 6.2 čítající pouhých jedenáct řádek o problematice přechodu některých práv a povinností mimo řízení o pozůstalosti). Diplomantka se nevyvarovává ani celé řady věcných nepřesností (jen příkladem lze uvést: s. 5 – zákon č. 89/2012 Sb., se nenazývá „nový občanský zákoník“; s. 6 - zákon o zvláštních řízeních soudních již neupravuje „řízení o dědictví“...v celém textu práce by bylo dobré sjednotit, zda máme řízení dědické či řízení o pozůstalosti; s. 15 – dovětek není dědickým titulem, neboť nezakládá dědickou posloupnost! – na s. 17 se autorka již sama vrací ke správnému řešení; s. 22 - v případě, že by dědictví nepřešlo zůstavitelovou smrtí na dědice, stalo by se opravdu ležící pozůstalostí? atd.). Někdy se zcela zbytečně opakuje (např. s. 5 – dvakrát je uváděno, co je základní zdroj úpravy dědického práva; dvakrát za sebou je „a zákon č. 91/2012 Sb.“; s. 41 an. – z větší části je opakováno pojednání o přechodu dluhů atp.). Odborná úroveň je negativně postižena i ne vždy dobrou stylistikou autorky. Těchto pochybení je v práci značné množství (jen příklad např.: úprava sleduje stanovit – s. 10; se bude podrobněji zabývat níže – s. 17; soud rozdělí pozůstalost třetí osobou – s. 37) a čtenář je jimi zcela zbytečně vyrušován z plynulého čtení.

Pozornější mohla být autorka i při finální revizi formální stránky práce. V textu je možné nalézt celou řadu pochybení počínaje nejednotným zarovnáním textu a řádkováním (s. 11), přes přebývající interpunkci (, , - s. 21) či jiný font písma v poznámkách pod čarou (s. 23, s. 26) až po zbytečné „překlepy“ (např.: *rekodifikací* – s. 7; *odkazovník není zůstavitelovým dědici* – s. 9; *disponovat s dědictvím ještě za zůstavitelova života* – s. 21; *De facto na něj přijít okamžikem smrti přejít nemůže...* - s. 22; *pukud to zůstavitel výslovně dovodil* – s. 37 aj.). Ne zcela jednotné je členění (*Nahrazení soupisu pozůstalosti* měla být zjevně kapitola 4.5.1.).

Přehled použité literatury obsahuje většinu současných aktuálních odborných zdrojů. Citační aparát je dostatečně bohatý. Autorka jen měla citovat některé zdroje více v souladu s aktuální citační normou (např. internetové zdroje nebo komentáře). Přebírá-li zásady dědického práva (dle vlastních slov) od E. Tilsche, bylo by vhodné citovat dílo, ve kterém tyto zásady formuloval (s. 7).

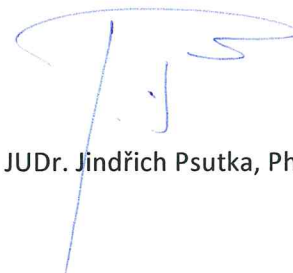
S ohledem na uvedené posouzení, je zřejmé, že odevzdaný text je postižen celou řadou pochybení a nedostatků různé závažnosti. K zásadnějším patří především mnohdy značně stručný až zkratkovitý výklad často podstatných částí úpravy. Odevzdaný text přitom nepřekračuje 50 stran, autorka měla tedy více než dostatek prostoru odevzdat mnohem propracovanější práci obsahující po odborné stránce výklad mnohdy výrazně detailnější a hlubší. Pominout nelze ani řadu věcných nepřesností, vady ve stylistice i často neurovnané a nevyvážené rozvržení stejně jako značně nedostatečné zdůraznění procesních aspektů zvolené problematiky. Většina zde vytýkaných nedostatků je přitom jednoznačně zbytečná a mohla být autorkou odstraněna či alespoň vylepšena při vynaložení ne příliš výrazného dodatečného úsilí. Z pohledu vedoucího práce pak nezbyvá než konstatovat, že na řadu z nich mohla být upozorněna dříve než v posudku, pokud by svojí práci přišla v průběhu jejího zpracování alespoň jednou konzultovat.

Lze tedy uzavřít, že práci k obhajobě ještě **doporučuji**, navrhuji ji však hodnotit nejlépe jako **dobrou**.

Otázky k obhajobě:

- 1) Vysvětlete přechod pozůstalosti v případě svěřenského nástupnictví z pohledu hmotněprávního i procesního. Jak postupovat v případě, kdy v okamžiku smrti neexistuje žádná osoba, která by mohla dědit jako přední dědic?
- 2) Jak je to s přechodem práv na náhradu nemajetkové újmy, která vznikla za života zůstavitelí?
- 3) Jaký je postup, je-li pozůstalost předlužena?

V Plzni dne 6. května 2016

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.